

VU-promovendus wijst ouders, studenten en hoger onderwijs de weg naar meer studiesucces

<De resultaten bieden waardevolle inzichten voor zowel onderwijsinstellingen als aankomende studenten. Met student-studie-fit wordt bedoeld de mate waarin een student zich op zijn plek voelt binnen de gekozen studie en waarin diens interesses en persoonlijke kenmerken aansluiten bij de opleiding.

Verspilling van tijd, geld en energie

De aanleiding voor dit onderzoek is de groeiende zorg over het studiesucces in het hoger onderwijs. Veel studenten stoppen vroegtijdig met hun studie of lopen vertraging op. Dit leidt tot verspilling van tijd, geld en energie, zowel voor de student als voor de onderwijsinstelling. Een belangrijke oorzaak hiervan kan liggen in een suboptimale “match” tussen de student en de uiteindelijke studiekeuze.

Volgens de onderzoeker Nicky de Vries is dit onderzoek relevant voor meerdere groepen binnen het onderwijs. Voor middelbare scholen biedt het aanknopingspunten om loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) effectiever in te richten. Voor instellingen in het hoger onderwijs geeft het inzicht in factoren die het studiesucces beïnvloeden. Voor aankomende studenten en hun ouders levert het waardevolle informatie op voor het maken van een weloverwogen studiekeuze.

Gegroepeerd op overeenkomsten

De onderzoeker paste latente profielanalyse (LPA) toe, een statistische methode die verborgen patronen in gegevens onthult. Op basis van vragenlijsten over interesses, identiteitsontwikkeling en motivatie werden studenten gegroepeerd op overeenkomsten in hun identiteitsontwikkeling. LPA maakt het mogelijk om zonder vooraf vastgestelde categorieën verschillende profielen te onderscheiden.

In dit onderzoek leverde dat drie groepen op. De eerste groep bestond uit studenten die veel exploreerden en zich sterk verbonden voelden met hun studiekeuze, wat wijst op een actief keuzeproces. De tweede groep kende nauwelijks exploratie en voelde weinig binding met de gekozen studie. De derde groep bevond zich daar tussenin en scoorde gemiddeld op zowel exploratie als commitment.

(promovendus, door Hans van Hees)

[VU-promovendus wijst ouders, studenten en hoger onderwijs de weg naar meer studiesucces - ScienceGuide](#)

Beleidsadviseurs van universiteiten en hogescholen

In een ander deelonderzoek werd een kwalitatieve methodologie gebruikt om de mechanismen achter loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) te onderzoeken. Voor het onderzoek werden uiteenlopende betrokkenen uit het voortgezet en hoger onderwijs geïnterviewd. Het ging om beleidsadviseurs van universiteiten en hogescholen, schoolleiders, schooldecanen en -counselors, mentoren en bovenbouwleerlingen. In totaal namen vijftientig deelnemers deel aan de gesprekken, die bewust per groep werden samengesteld zodat deelnemers vanuit hun eigen rol en ervaring konden reflecteren op het studiekeuzeproces en de begeleiding daarbij.

Het onderzoek maakte ook gebruik van voorspellende technieken om te bepalen in hoeverre student-studie-fit kan voorspellen of studenten doorgaan met hun studie of uitvallen. Deze analyses richtten zich op het vergelijken van verschillende manieren om student-studie-fit te meten.

Meer kans op positieve uitkomsten

De resultaten van het onderzoek zijn veelzijdig en bieden diverse inzichten in het studiekeuzeproces en het studiesucces, aldus de onderzoeker. Ten eerste werd duidelijk dat de relatie tussen student-studie-fit en studiesucces positief, maar klein is. Studenten die beter passen bij hun studie, bijvoorbeeld doordat hun interesses goed aansluiten bij het studieprogramma hebben gemiddeld genomen meer kans op positieve uitkomsten, zoals hogere cijfers, meer tevredenheid en een grotere kans om hun studie voort te zetten.

Een interessante bevinding was dat er verschillende manieren zijn om student-studie-fit te meten, en dat deze elkaar aanvullen. Objectieve fit (de gemeten match tussen student en studie) bleek samen te hangen met prestaties en het voortzetten van de studie, maar niet met tevredenheid. De door studenten ervaren fit hing juist wel samen met tevredenheid, maar niet met prestaties en het voortzetten van de studie.

De balans tussen autonomie en verplichting

In het deelonderzoek naar loopbaanoriëntatie en -begeleiding werden daarnaast tien nieuwe mechanismen geïdentificeerd die LOB beïnvloeden, waaronder authentieke inzichten in opleidingen en beroepen, zo het is belangrijk dat leerlingen échte en

(Bron: ScienceGuide, door Frans van Heest)

[VU-promovendus wijst ouders, studenten en hoger onderwijs de weg naar meer studiesucces - ScienceGuide](#)

realistische beelden krijgen van studies en beroepen. Er moet daarnaast aansluiting zijn bij de belevingswereld. Alleen als studiekeuzevragen en oriëntatieoefeningen echt betekenisvol zijn voor hun eigen leven en toekomst, zullen leerlingen zich betrokken voelen.

Verder helpt het als leerlingen zich bewust zijn van het belang van LOB. Dat vraagt om zichtbaarheid en erkenning van LOB als essentieel onderdeel van hun voorbereiding op de toekomst. Het proces van kiezen gaat daarbij niet alleen over de opleiding zelf, maar raakt ook aan identiteitsontwikkeling: nadenken over wie je bent, wie je wilt worden en welke rol studie en werk daarin spelen.

Op basis van deze bevindingen doet de onderzoeker verschillende aanbevelingen voor de praktijk. Voor studiekeuzetesten wordt aanbevolen deze te combineren met reflectieve activiteiten tijdens LOB, zodat aankomend studenten worden geactiveerd om na te denken over de uitkomsten van de test en deze te integreren in hun studiekeuzeproces.

Ook aandacht geven voor niet studiegerichte interesses

Ook is het belangrijk bewust te zijn van interesses die niet binnen traditionele kaders passen. Met interesses die niet binnen traditionele kaders passen doelt de onderzoeker op interesses die niet goed te vangen zijn binnen de gebruikelijke modellen voor beroepsinteresses. Dit kunnen bijvoorbeeld heel persoonlijke of minder studiegerichte interesses zijn, zoals maatschappelijke betrokkenheid, ondernemingszin buiten de traditionele kaders, of creatieve voorkeuren die niet artistiek, maar meer conceptueel of experimenteel van aard zijn.

Voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding wordt daarnaast een divers en geïntegreerd curriculum aanbevolen, dat bij voorkeur start in de onderbouw en doorloopt tot de laatste klas van het voortgezet onderwijs. Door diverse activiteiten vanaf jonge leeftijd aan te bieden, worden leerlingen vanuit verschillende perspectieven gestimuleerd om na te denken over hun uiteindelijke studiekeuze.

Een belangrijke aanbeveling is daarnaast dat LOB zich niet alleen moet richten op leerlingen die nog geen keuze hebben gemaakt, maar ook op diegenen die al een (voorlopige) keuze hebben gemaakt. Ook deze leerlingen moeten gestimuleerd blijven worden om na te denken over hun studie- en carrièreopties.

Snuffelstages en meeloopdagen van hoger onderwijsinstellingen zijn cruciaal

Tot slot onderstreept het onderzoek het belang van praktijkervaringen, zoals snuffelstages en bezoeken aan meeloopdagen van hoger onderwijsinstellingen. Dergelijke ervaringen worden als cruciaal beschouwd om leerlingen te helpen hun interesses en ambities te ontdekken en te reflecteren op de vraag of een bepaalde studie of carrière bij hen past.

De Vries pleit daarnaast voor het combineren van traditionele interestetests met reflectieve activiteiten, zodat studenten actief worden aangezet om na te denken over hun keuzes. Universiteiten en hogescholen kunnen hierin een rol spelen door dergelijke tools te ontwikkelen of beschikbaar te stellen in samenwerking met het voortgezet onderwijs.>

(Bron: ScienceGuide, door Frans van Heest)

[VU-promovendus wijst ouders, studenten en hoger onderwijs de weg naar meer studiesucces - ScienceGuide](#)